

Personīgie sodi handbolā

IHF noteikumu īss atreferējums:

8. Pārkāpumi saskarē ar pretinieku un nesportiska uzvedība

8.1. Atlautas darbības

Ir atļauts:

- a) Ar atvērtu plaukstu kustību, spēlēt bumbu ārā no cita spēlētāja plaukstu;
- b) izmantot saliektas rokas, lai veiktu kontaktu ar pretinieka ķermeni, kā arī kontrolētu tā atrašanos un šādā veidā viņam sekotu;
- c) izmantot ķermeņa augšdaļu (ķermenis - neskaitot galvu un ekstremitātes), lai bloķētu pretinieku, cīņā par pozīcijām.

Komentārs:

Bloķēt nozīmē neļaut pretiniekam pārvietoties uz laukuma brīvu vietu. Bloka uzlikšana, bloka turēšana un iziešana no bloka (atbloķēšanās) ir jāveic pasīvā veidā attiecībā pret pretinieku (bez grūdieniem, sitieniem, u.tml.).

8.2. Neatlautas darbības, kas netiek sodītas ar personīgu sodu;

- a. bumbas izraušana vai izsišana no pretinieka rokām;
- b. pretinieka bloķēšana ar rokām, plaukstām, elkoņiem, kājām vai izmantojot jebkuru citu ķermeņa daļu, lai viņu izspiestu vai stumtu viņu;
- c. pretinieku turēšana (ķermeņa vai formas), pat ja viņam ir brīva iespēja turpināt spēli;
- d. nav atļauts uzskriet vai ielēkt/ietriekties pretiniekā.

8.3. Personīgi sodi ir piemērojami par pārkāpumiem, kas galvenokārt ir vērsti pret pretinieka ķermeni. Tas nozīmē, ka papildus soda metienam vai 7 metru metienam šādam pārkāpumam ir piemērojams personīgais sods – dzeltenā kartiņa, 2 minūšu noraidījums vai diskvalifikācija.

Kritēriji, kas izvērtējami pieņemot lēmumu par personīgā soda piemērošanu:

- a. Spēlētāja, kas pārkāpis noteikumus, **pozīcija attiecībā pret pretinieku** (no priekšas, no sāniem, no aizmugures);
- b. **Ķermeņa daļa** pret kuru izdarīts pārkāpums (rumpis, roka ar kuru metiens izpildīts, kājas, galva/rīkle/kakls);
- c. **Dinamika (spēks)** ar kādu pārkāpums ir izdarīts (ķermeņa kontakta spēks un/vai pretinieka kustības ātrums pārkāpuma brīdī);
- d. **Pārkāpuma izraisītās sekas** attiecībā uz spēlētāju pret ko pārkāpums izdarīts:
  - ietekme uz ķermeni un bumbas kontroli;
  - samazināta vai novērsta spēja kustēties;
  - spēlētāja spēja turpināt spēli.

8.4. Pārkāpumi saskarē ar pretinieku, **kas sodāmi ar 2 minūšu noraidījumu:**

Vismaz 2 minūšu noraidījums ir piemērojams gadījumos, kad pārkāpuma izdarītājs nerēķinās ar izdarītā pārkāpuma seku bīstamību attiecībā uz pretinieku. Lēmums pieņemams izvērtējot 8.3.punkta kritērijus. Kā piemēri 2minūšu noraidījumam var kalpot sekojošas situācijas:

- a) pārkāpumi, kas izdarīti ar lielu spēku (augstu intensitāti) vai pret pretinieku, kurš pārkāpuma brīdī ātri skrien;

- b) ilgstoša pretinieka turēšana vai tā noraušana uz grīdas;
- c) pārkāpums, kas izdarīti pretinieka spēlētāja galvas, kakla vai sprandas rajonā;
- d) spēcīgs sitiens pa pretinieka ķermeni vai metiena roku;
- e) rīcība, kas noved pie pretinieka ķermeņa kontroles zuduma (piemēram, satverot pretinieka kāju/pēdu, kurš lec; skat. tomēr 8:5a);
- f) ietriekšanās pretiniekā ar lielu ātrumu vai spēku (skrienot, lecot).

8.5. **Pārkāpumi** saskarē ar pretinieku, **kas sodāmi ar tūlītēju diskvalifikāciju:**

Spēlētājs, kura rīcība apdraud cita spēlētāja veselību ir diskvalificējams. Īpaši bīstami pretinieka veselībai ir tādi pārkāpumi, kas izdarīti ar augstu intensitāti vai tādi, kur pretinieks ir pilnīgi nesagatavots pārkāpumam un tāpēc nevar sevi aizsargāt (skat. Noteikuma 8:5 komentāru).

Izvērtējot diskvalifikāciju, papildus 8:3 un 8:4 punktu kritērijiem, ir piemērojami sekojoši kritēriji:

- a) ķermeņa kontroles zudums skrienot, lecot, vai metiena laikā;
- b) īpaši agresīva darbība pret kādu pretinieka ķermeņa daļu, īpaši seju, kaklu vai sprandu; (ķermeņa kontakta intensitāte);
- c) pārkāpums, kura laikā diskvalificējamais spēlētājs nerēķinās ar savas rīcības sekām;

Komentāri:

Arī pārkāpums ar nelielu fizisku ietekmi var būt ļoti bīstams un novest pie smagas traumas, ja pārkāpums tiek izdarīts brīdī, kad spēlētājs lec vai skrien, un tāpēc nespēj sevi aizsargāt. Šādās situācijās spēlētāja apdraudējums ir būtiskākais kritērijs, kas jāizvērtē nevis ķermeņa kontakta intensitāte.

Tas attiecas arī uz situācijām, kad vārtsargs atstāj vārtu laukumu, lai pārķertu pretiniekam paredzēto piespēli. Šajos gadījumos tieši vārtsargam ir pienākums rīkoties tā, lai neveidotos pretinieka veselībai bīstama situācija.

Vārtsargs tiek diskvalificēts, ja:

- a. iegūst bumbu, bet savā kustībā izraisa sadursmi ar pretinieku;
- b. nevar sasniegt vai kontrolēt bumbu, bet izraisa sadursmi ar pretinieku.

Ja kādā no šīm situācijām tiesneši ir pārliecināti, ka bez vārtsarga noteikumu pārkāpuma pretinieks būtu varējis notvert bumbu, tad papildus ir piešķirams 7 metru soda metiens.

8.6. “**Īpaši neapdomīga rīcība**”, kas **sodāma ar tūlītēju diskvalifikāciju plus zilo kartiņu:**

Ja tiesneši ir pārliecināti, ka diskvalificētā spēlētāja rīcība ir īpaši neapdomīga, īpaši bīstama, apzināta vai ļaunprātīga, tad papildus sarkanajai kartiņai tiesneši parāda arī zilo kartiņu un pēc spēles viņi sniedz rakstisku ziņojumu, lai atbildīgās institūcijas varētu pieņemt lēmumu par atbilstošu papildus sodu/iem.

Papildus kritēriji tiem, kas minēti noteikumā 8:5, izvērtējot lēmumu par zilās kartiņas uzrādīšanu:

- a. īpaši neapdomīga vai īpaši bīstama rīcība;
- b. apzināta vai ļaunprātīga darbība, kas nekādā veidā nav saistīta ar spēles situāciju.

Komentārs:

Ja pārkāpums saskaņā ar Noteikumu 8:5 vai 8:6 ir izdarīts spēles pēdējo 30 sekunžu laikā ar mērķi novērst vārtu gūšanu, darbība saskaņā ar Noteikumu 8:10d ir uzskatāma par “īpaši nespportisku rīcību” un attiecīgi sodāma.

8.7. **Nespportiska rīcība**, kas **sodāma vismaz dzelteno** kartiņu:

- a. mutiski vai vizuāli iebildumi, kas vērsti pret tiesnešu lēmumiem;
- b. aizskaroši/uzmācoši, pretiniekam vai komandas biedram adresēti, vārdiski izteikumi vai žesti; kliedzieni uz pretinieku, lai novērstu viņa uzmanību;
- c. 3 metru distances neievērošana vai cita veida kavējums pretinieka formālā metiena izpildes brīdī;
- d. Par mēģinājumu maldināt tiesnešus, lai gūtu sev priekšrocības vai izraisītu noraidījumu pretinieka komandai;
- e. metiena vai piespēles tīša bloķēšana ar kādu no kājas daļām zem ceļgala (dabīgas refleksu kustības, kā kāju sakļaušana kopā, netiek sodītas ar personisko sodu);
- f. atkārtota ieiešana vārtu laukumā taktisku apsvērumu dēļ.

8.8. **Nespportiska rīcība**, kas **sodāma ar tūlītēju 2minūšu** noraidījumu:

- a. Mutiski vai vizuāli iebildumi pret tiesnešu lēmumiem, kas ietver skaļu rīcību, pastiprinātu žestikulāciju vai provokatīvu uzvedību;
- b. ja ir pieņemts lēmums ar kuru bumbu piešķirta pretinieku komandai un spēlētājs ar bumbu to nekavējoties neatlaiž vai nenoliek uz grīdas, tādejādi nenododot to tūlītēji pretinieku rīcībā;
- c. piekļuves bloķēšana bumbai, kas nonākusi maiņas zonā;
- d. kad brīvā spēles situācijā, spēlētājs trāpa ar bumbu vārtsargam pa galvu.

Kritēriji, kas jāapsver, kad bumba trāpa vārtsargam pa galvu:

- Šis noteikums ir piemērojams tikai situācijās, kuras traktējamas kā netraucētas metiena situācijas un starp metiena izpildītāju un vārtsargu nav neviena aizsardzības spēlētāja.
- Noteikums piemērojams, tikai gadījumos, kad galva ir pirmais saskares punkts ar bumbu. Noteikums netiek piemērojams, ja bumba sākotnēji skārusi jebkuru citu ķermeņa daļu, priekšmetu vai citu spēlētāju;
- Noteikums netiek piemērots, ja vārtsargs bumbu atvairā ar galvu tīšām;
- Ja vārtsargs cenšas maldināt tiesnešus, lai izprovocētu nepamatotu noraidījumu pretiniekam, tad vārtsargs tiek sodīts vismaz ar dzelteno kartiņu;

8.9. **Nopietna nespportiska rīcība**, kas **sodāma ar tūlītēju diskvalifikāciju**:

- a. bumbas demonstratīva raidīšana prom pēc tiesnešu lēmuma;
- b. vārtsarga demonstratīva atturēšanās no mēģinājuma atvairīt 7 metru soda metienu;
- c. tīšs metiens ar bumbu pretiniekam spēles pārtraukumā; (ja metiens izdarīts no tuvas distances un ar spēku, tad šāda rīcība traktējama kā “īpaši nespportiska rīcība” saskaņā ar 8:6 noteikumu punktu);
- d. kad 7m metiena izpildītājs trāpa ar bumbu vārtsargam pa galvu (izņēmums ir ja vārtsargs bumbu atvairā ar galvu tīšām);
- e. tiešā brīvmetiena izpildes laikā metējs trāpa aizsargam ar bumbu galvu (izņēmums ir ja aizsargs bumbu atvairā ar galvu tīšām);

f. revanša akcija pēc tam, kad pret spēlētāju izdarīts pārkāpums;

Komentārs:

7 metru soda metiena izpildes laikā vai tiešā brīvmetiena izpildes laikā, metēja pienākums ir izpildot metienu neapdraudēt attiecīgi vārtsargu vai aizsargu.

8.10. **Īpaši nesportiska rīcība**, kas **sodāma ar diskvalifikāciju un piemērojot zilo kartiņu -**

Šādos gadījumos papildus diskvalifikācijai tiesneši uzrāda arī zilo kartiņu un pēc spēles sniedz izvērstu skaidrojumu, lai atbildīgās institūcijas varētu pieņemt atbilstošu lēmumu par papildus sodu/iem:

- a. aizvainojoša vai draudoša uzvedība, kas vērsta pret citu personu, piemēram, tiesnesi, laika ņēmēju/sekretāru, delegātu, komandas amatpersonu, spēlētāju, skatītāju. Par šādu uzvedību var tikt traktēti gan mutiski izteikumi gan ķermeņa valoda (piemēram, sejas izteiksme, žesti, vai ķermeņa kontakts);
- b. (I) komandas amatpersonas iejaukšanās spēlē ieejot spēles laukumā vai no maiņas zonas, vai (II) spēlētāja nepareizas maiņas gadījumā vai no maiņas zonas, traucējot komandai ar bumbas kontroli izpildīt metienu pa vārtiem vai gūt nepārprotamu vārtu gūšanas iespēju.

Gadījumos, kas uzskaitīti **c** un **d** punktos pretiniekiem papildus tiek piešķirts arī 7m soda metiens.

- c. ja spēles pēdējo 30 sekunžu laikā bumba ir ārpus spēles un spēlētājs vai komandas amatpersona neļauj veikt vai aizkavē pretinieka metiena izpildi, lai novērstu iespēju izpildīt metienu pa vārtiem vai, lai gūtu nepārprotamu vārtu gūšanas iespēju, tad vainīgais spēlētājs/komandas amatpersona tiek diskvalificēta un pretiniekam piešķirts 7m soda metiens. *Tas attiecas uz jebkāda veida traucējumu (pat nelielām fiziskām kustībām, lai traucētu metiena izpildi, kā piemēram, piespēles pārtveršana, iejaukšanās bumbas ķeršanā, bumbas neatlaišana, utt.).*
- d. ja spēles pēdējo 30 sekunžu laikā bumba ir spēlē, un:
  - (1) pretinieku komandas spēlētājs pārkāpj Noteikumu 8:5 vai 8:6, kā arī 8:10a vai 8:10b (II) punktu;
  - (2) pretinieku komandas amatpersona pārkāpj Noteikumu 8:10a vai 8:10b (I) punktu,

lai novērstu iespēju komandai, kam ir bumbas kontrole, izdarīt metienu pa vārtiem vai iegūt nepārprotamu vārtu gūšanas iespēju, tad vainīgais spēlētājs vai komandas amatpersona tiek diskvalificēts saskaņā ar attiecīgo noteikumu punktu un par labu komandai, kurai ir bumbas kontrole tiek, piešķirts 7m soda metiens.

Ja spēlētājs, pret kuru tika veikts noteikumu pārkāpums, vai tā komandas biedrs gūst vārtus pirms spēles pārtraukšanas, 7m metienu nepiešķir.